

Анотация на материалите
По чл. 65 от ПРАСПУ

на гл. ас. д-р Младен Цветанов Влашки
за участие в конкурс за заемане
на академичната длъжност „доцент“

юни 2018 г.

Резюме и самопреценка на научната продукция и публикациите, с които участвам в настоящия конкурс за заемане на длъжността „доцент“, включително самооценка на приносите

Съгласно чл. 24.(1)т. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Р. България (Обн. ДВ. бр.38 от 21 Май 2010г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г.), по силата на който се провежда настоящия конкурс :

3. да са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания или доказателства за съответни на тях художественотворчески постижения в областта на изкуствата, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и за придобиването на научната степен „доктор на науките“
и съгласно чл. 65, ал.1, т. 3. От ПРАСПУ

Представям книгата „Рефлексии на виенската модерност в българската литература от края на XIX и началото на XX век“, ИК „Хермес“, 2018. ISBN 978-954-26-1829-4

и следните публикации свързани с нейната тематика:

1. Отново за големия непознат –Теодор Траянов. Във: Всичко за книгата, г. IV, кн. 6, 1995, с. 11.
2. Има ли австрийска литература? В: Тракия, г. XXXIII, кн. 2, 1995, с. 65 –72.
3. Модерна България и Венский fin-de-siecle. –В: V Славистически чтения памяти проф. П. А. Дмитриева и проф. Г. И. Сафронова, Санкт-Петербургский ГУ, Санкт-Петербург, 2003, с. 128 –131.
4. Професор Иван Шишманов и списание „Die Zeit“. В: Иван Д. Шишманов. Наука и политика. Шишманови четения. кн. 3, БАН ИЛ, София, 2007, с. 214 –224.
5. „Младият крал“ на Теодор Траянов и Димитър Караджов на сцената на Виенската фолкс опер. В: Българският език и литература в славянски и извънславянски контекст. Сегед, 2011, с. 413 –418.
6. „Ех, Пратер, Пратер“. В: Пространствата на словото. Юбилеен сборник в чест на проф. дфн Светлозар Игов. Редактори и съставители К. Протохристова, Е. Трайкова, А. Йорданов, А. Велкова-Гайдарджиева, А. Антонова. София: Издателски център Боян Пенев, 2012. -т. 1, с. 173 –188.

7. Der Weg Trajanovs zu seinem "Pantheon". Unvermeidliche biographische Notizen. In: Die bulgarische Literatur der Moderne im europäischen Kontext. Zwischen Emanzipation und Selbststigmatisierung? Herausgegeben von Bisera Dakova, Henrike Schmidt, Galin Tihanov, Ludger Udolph. München -Berlin, Verlag Otto Sagner, 2013, S. 235 –254.

В изпълнение изискването за неповтаряне на съдържание информирам, че в процедурата по придобиване на образователната и научна степен „доктор“ съм предоставил следните публикации, свързани с темата на дисертацията: „Литературни и театрални проекции на драматургията на „Млада Виена“ в България до 1944 г.“:

1. „Млада Виена“ и „веселият апокалипсис“. // Веселият апокалипсис. (Мл. Влашки, съст.). Пловдив, 1996, с. 233-244.
2. Херман Бар в България. // Научни трудове на Пловдивския университет, том 44, кн.1, сб. Б, 2006 г, с. 155 –179.
3. "Guckerl" oder "Schlüsselloch. Zur Rezeption und einigen Übersetzungsvarianten von Arthur Schnitzlers Reigen insBulgarische. // Über(ge)setzt. Spuren zur österreichischen Literatur im fremdsprachigen Kontext. (Hrsg. Arnulf Knafl), Praesens, Wien 2010, S. 79-88.
4. Критикът като пътешественик. "Руско пътешествие" на Херман Бар - инициационна творба. // Научни трудове на Пловдивския университет, Филологически факултет, т. 49, кн. 1, сб. В, 2011, с. 301 -314.
5. Случаят „Електра“ в българския Народен театър. Контекстите –непознати, скривани, премълчавани. // Атика в България. (Клео Протохристова, съст.) Пловдив, 2013, с. 26-51.

Текстът на дисертационния труд бе издаден като книга след преработка и допълнения. В книгата „Млада Виена“ и млада България“ (Хермес, 2017) са публикувани и текстове, които НЕ са част от дисертационния труд: например главата за „Младия крал“ (с.324-334) е изцяло нова, а частта „Една индивидуална рецептивна траектория...“ (с.172-185) е допълнена с нови наблюдения (с.179-184).

Съгласно чл. 65, ал. 1., т. 4 от ПРАСПУ представям:

Други публикации:

1. Студии и статии

1.1. Случаят „Франц Верфел“. Опасните връзки на немския експресионист с българските рецептивни практики от 20-те години на ХХ век в България. В: Електронно списание Liternet, 25.14.2015, №14 (193).

1.2. Жанровата нищета на съвременния български роман (в огледалото на някои европейски романови практики). В: Научни трудове на Пловдивския университет. т. 53, кн. 1, Сб. Б., 2015 Филология,с. 85-99.

1.3. Der Zar als Schauspieler. Bogdan Stimoff – oder warum Georg Reimers vor Ferdinand dem Bulgaren kniet. In: A. Knafl (Hrsg.) Medium. Medialität. Intermedialität. Praesens, Wien, 2016, S. 30-40.

1.4. За Йозеф фон Айхендорф и неговата новела „Из живото на един безделник“ В: Електронно списание Liternet, 04.03.2016, №3 (196).

2. Публикации в учебни помагала и учебници

2.1. Западноевропейска литература. Анализи и материали за 10 клас. ИК „Анубис“, София, 2000. ISBN 954-426-289-7.

2.2. Литература. Учебник за 9. клас. Задължителна подготовка (в съавторство с Валери Стефанов и Александър Панов). Издателство „Диоген.bg“, София, 2002-2016. ISBN954-90934-2-5: с. 69-134, 198-321, 361-411.

I. Съответствие с условията за заемане на академичната длъжност „доцент“ –чл. 65, (1), т. 1, 2, 3, 4 от ПРАСПУ.

Професионалната ми трудова и научна биография е изцяло свързана с Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, който съм завършил през 1984 г. От 1984 г. до 1986г. съм бил хоноруван асистент в ПУ, а от декември 1986г. съм на шатна работа в ПУ „Паисий Хилендарски“. През април 2015 г. защитих докторска дисертация на тема „Литературни и театрални проекции на драматургията на „Млада Виена“ в България до 1944г.“ и от Филологическия факултет на Пловдивския университет ми бе присъдена образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки по професионално направление 2.1. Филология (Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия (сравнително литературознание). Академичната длъжност „главен асистент“ заемам от 14.12.1994г. до днес, което представлява 20 години от целия ми научно-преподавателски стаж от 29 години, през които съм водил упражнения и лекции по дисциплината „Антична и западноевропейска литература“ както в Пловдивския университет, вкл.в неговите филиали в Хасково и в Кърджали, така и в Шуменския университет през учебната 1996/97. Старая се да поддържам високо актуално равнище на преподаване, съчетано с разбираемо поднасяне на иначе сложната материя на дисциплината. (Основен акцент в последните петнайсет години в работата ми е да въведа методика, която да доведе до прочитането на произведенията, които се изучават –това са семинарните протоколи за прочит и предварителното тестово изпитване за прочит.)

В своята научноизследователска работа през тези повече от 20 години проявявам особен интерес и работя по проблемите на западноевропейската литература, най-вече в епохата на модерните времена –XIX и XX век. Основните ми занимания са върху полето на литературната история и взаимоотношенията на българската с европейските литератури. Също и в критическите си занимания с актуалната българска литература се стремя винаги да обосновавам оценката си през европейските литературни практики. Списък на публикуваното от мен книги, студии и статии до 15.06.2018г. е приложен към автобиографията. Публикувал съм на български, немски и руски език. Традиционно участвам всяка учебна година в научните конференции на Пловдивския университет и на годишните научни заседания на Верфеловите стипендианти във Виена, а когато национални и международни конференции са близки до темите на изследванията ми – и в тях (например в конференции на АСКЛИТ, на Софийския университет; последното ми участие беше на международната конференция „Яворов и пътищата на българския модернизъм“ в Славистичния институт на Виенския университет през май 2108г.).

В периода 2015-2018г. съм участвал с доклади в 8 национални и международни конференции, издал съм две книги. Представената продукция обхваща работи, писани и издадени след 1994 година, в която заех длъжността „главен асистент“. Те не повтарят публикации, използвани в предходните процедури. По повод представяне на доклади на международни конференции, изнасяне на цикъл лекции, както и участие в семинари и работни срещи по научни проекти съм осъществил множество командировки в чужбина: Виена (Австрия); Дрезден, Берлин, Гьотинген, Кобленц (Германия); Будапеща, Сегед (Унгария), Валядолид (Испания), Санкт Петербург (Русия), Букурещ (Румъния).

II. Резюме – самопреценка на научната продукция и публикациите в специализираните научни издания, с които участвам в настоящия конкурс –чл. 65, (1), т. 3, 4 от ПРАСПУ.

Работите и книгите, които представям за участие в конкурса, онагледяват специфичните ми научни интереси в областите на литературноисторическите изследвания върху западноевропейските литератури на модернизма с акцент върху немско-езичните, на рецептивните проучвания, свързани с културен трансфер и взаимодействия на българската литература и западноевропейските (сравнително литературознание), и включването на придобитото от научно-изследователския труд познание в учебната ми работа.

Предмет на настоящата анотация са изследвания и трудове, публикувани след 1994г., в която заех длъжността „главен асистент“.

Монографията *„Рефлексии на виенската модерност в българската литература от края на XIX и началото на XX век“* (ИК „Хермес, 2018) съчетава изложения върху актуалната днес методология за сравнителни и исторически културни проучвания, известна по света като „културен трансфер“; върху един литературноисторически феномен, популярен в световното културознание (вкл. литературознание) като „Виенска модерност“ [WienerModerne], две реконструктивни студии на трансферни процеси, свързани с фигурите на проф. Иван Шишманов и Теодор Траянов, с включени в тях аналитични наблюдения върху художествени произведения; публикация на неизвестни или считани за „изгубени“ произведения на двамата автори, които са създадени в трансферните практики между Виенската и българската литературна модерност. Тоест тя е резултат на литературно-археологическа работа (работа в архиви и библиотечни проучвания на периодика, мемоари, писмовна кореспонденция, публикации в периодика, както и на критически трудове върху съответните предмети на проучване); на аналитични наблюдения върху материала в сравнителен план; на интерпретации и обобщения; както и на публикуване на невзимани до този момент под внимание от литературната наука писма, данни и произведения. В същото време книгата представлява типичната за сравнителното литературознание работа с модели, които очертават хипотези и доставят аргументи за тяхната защита. В конкретния случай това са взаимовръзки между литературни практики и творби на Виенската модерност (в двете ѝ фази: от т. нар. грюндерцайт до към 1890г. и от прокламирането на антинатуралистичната модерност в началото на 90-те години на XIX век до началото на Първата световна война през XX век). Двете реконструктивни студии представят два различни типа посредници – типичния български академичен посредник Иван Д. Шишманов (живял и учил във Виена в епохата, популярна като Рингщрасенцайт (времето на изграждане на Рингщрасе – символ на проспериращия либерализъм на грюндерцайт) и типичния български поетически посредник Теодор Траянов (живял, учил и работил във Виена в епохата на кризисно съзнание след краха на либерализма и осъществения литературен „пробив“ на младовиенската литература).

Шишманов, под влиянието на изучаваната от него немска литература и на двата специфични феномена на тогавашния живот в австро-унгарската столица – Рингщрасе и Пратера, не само започва своите литературни опити в тези ранни години на учение, а създава художествено описание на Пратера, което е част от световното литературно развитие на мотива „Пратер“. Две са основните реконструкции в тази студия – възможното

влияние, което оказва една непубликувана младежка повест на Шишманов върху Алеко-Константиновия „Бай Ганьо“ във връзка с пътуванията на героя му до Виена и завръщането му в България с виенски опит; оценката на Шишманов за списанието, което публично налага литературата на младовиенчани, „Ди цайт“, и създаването на пряка връзка за публикации в него чрез общуването между сем. Шишманови и Борис Минцес - редактор на „Ди цайт“ след 1902г.

По-сложна е проблематиката в студията за Траянов – на първо място тя допълва много от празнотите в биографията му, които досега са били пречка за по-прецизни обобщения върху първия период на творчеството му; на второ – оповестява негови произведения, които не са познати на литературната наука (стихове и критически статии) и въз основа на тях проследява оформянето на поетическите възгледи на автора им като модерен поет в духа на Виенската модерност; третата част от студията реконструира, доколкото е възможно, постановката на „Младия крал“ от Теодор Траянов на сцената на Виенската фолксопер в края на периода на Виенската модерност. (Части от тази реконструкция са публикувани вече в споменатата глава от книгата „Млада Виена“ в млада България“, но тук те са допълнени и развити в цялостния възможен на сегашния етап на познание за това културно-историческо събитие анализ и коментар.) В своята цялост тази студия доразвива единствените налични до днес методически указания на изследователя на българския символизъм в неговия европейски контекст Симеон Хаджикосев за взаимовръзките на т. нар. „български символизъм“ с европейските (С. Хаджикосев. Българският символизъм и немско-австрийският модернизъм. В: С. Хаджикосев. Вечно в преходността. С. 1987, 104-155) и допълва изследвания върху творчеството на Траянов като тези на Стоян Илиев, Иван Младенов и Лудгер Удолф. Заключениета, които произтичат от наблюденията в така структурирания материал, са още едно доказателство след книгата ми „Млада Виена“ в млада България“, че в началните години на своето изграждане модерната българска литература е „контактувала“ с австрийската култура и литература от Виенската модерност. Докато на полето на литературния род драма и на театралните практики тези контакти са били „санкционирани“ от представители на българския културен елит, т.е. изборите са правени на принципа „това да, това не“, в критическите и художествените практики на българските литератори от академичен и писателски тип те протичат субективно, силно повлияни от биографичния контекст, и включени вече в публичния литературен процес провокират промени в хоризонта на очакване на младата българска литература.

Приложените към основния труд публикации документират пътя на моите изследвания в годините – от първото научно съобщение за откриването на

манускрипта на Траяновата „сценична игра без думи“ (1995) и първоначалните опити да се създаде познавателен контекст за австрийската култура на модерността (в това начинание освен посочената като пример статия „Има ли австрийска литература?“ важна роля играе и съставената и издадена от мен антологична книга „Веселият апокалипсис“ (Пигмалион,1996), части от която съм използвал в дисертационния си труд), през представянето на хипотези по изследвания материал на големи научни форуми (научни конференции в Санкт Петербург, Сегед и Берлин, както и на Шишмановите четения в Свищов) с цел включването им в научни дискусии, до крайните редакции на журналните варианти и вписването им в монографичния труд.

Надявам се, че така подобрите текстове и монографията ясно представят трайния ми научно-изследователски интерес към темата за взаимовръзките между австрийската и българската модерна литература и защитават основната идея за очертаване на подобно изследователско поле, на което са работили или работят и днес неголям брой български и немски литературоведи, при това по отделни микротеме -Емилия Стайчева, Ана Димова, Бисера Дакова, Борис Минков, Иван Младенов, Лудгер Удолф, Клаус Щайнке. Работата по него се стреми не само да създаде база за научно подсигурени по-нататъшни изследвания, но и да попълни една голяма празнина – липсата на каквато и да е информация в европейското литературознание за рецепцията на автори от Виенската модерност в българската литература.

Близка до този дух на научни интереси и цели са статиите „Случаят Франц Верфел“ и „Царят като актьор. Богдан Стимов –или защо Георг Раймерс коленичи пред Фердинанд Български“ [*Der Zar als Schauspieler. Bogdan Stimoff –oder warum Georg Reimers vor Ferdinand dem Bulgaren kniet*]. В първата се проследява рецепцията на Верфеловото творчество у нас до 1944, като се отделя внимание на посредниците в този процес (основно фигурата на Гео Милев) и влиянието, което оказва техният публичен образ върху рецептивните практики. Във втората се реконструира историята на българския пълнометражен филм от 1916г. „Богдан Стимов“, мястото на българския цар Фердинанд в нея и рецепцията на културно-историческото събитие най-вече в творчеството на виенчанина Карл Краус. Различни като целеполагане са другите две статии.

„За Йозеф фон Айхендорф и неговата новела „Из живота на един безделник“ е типична статия на преподавател по Западноевропейска литература, който опосредства знание за европейски автори и интерпретира техни творби с оглед възприемането им в България.

В „Жанровата нищета на съвременния български роман (в огледалото на някои европейски романи практики)“ се проследяват стремежите на днешните българските романисти да създадат добър образец на „жанрова

литература“ и се посочват възловите разминавания на техните представи с европейските за тъй наречената „масова литература“. Крайната критическа оценка произтича от европейското разбиране за „жанрова литература“ и големи негови образци. Като примери са анализирани по-основно романите „Божията формула“ на Жозе Родригеш Душ Сантуш и „Знакът на българина“ на Димитър Недков.

В представените учебни книги – помагало и учебник за изучаване на Антична и западноевропейска литература, подборът на теми е определен от съответните министерски програми за съдържанието. В рамките на ясно указана рамка е развита и приложена педагогическа методика за изучаване на Антична и западноевропейска литература. В учебника тълкувателните текстове върху отделните творби са изградени като въпроси и възможни техни отговори по литературно-теоретична схема от т. нар. „комуникативно литературознание“, в която освен осъществяването на аналитични наблюдения и интерпретация на творбата, с тях се обвързват и проследяването на нейното възникване и рецепцията ѝ. И от двете учебни книги е видно мястото, което заема в моя учебен възглед контекстуализирането на творбите и снабдяването им с коментарни апарати (а в учебника и с онагледяващи схеми). В помагалото е отразена още една моя научно-преподавателска практика – вплитането на новопридобитото познание в учебния процес (примерно преводите и публикуването на текстове от Херман Бар).

Като самооценка на приносите остава да отбележа следното:

Съчетавайки научноизследователска с преподавателска работа в областта на Античната и западноевропейската литература (сравнително литературознание), съм насочил интересите и усилията си основно към рецептивни тематки, които не са особено популярни в нашата литературна наука. Стремехът ми е да подсигуриявам хипотезите в научноизследователските си трудове с ясни и категорични аргументи (включително чрез преоткриване на забравени пластове в културната ни памет), които да бъдат използвани и от следващи изследователи. В този смисъл реконструкциите на малко познати или въобще непознати трансферни процесии продукти, както и публикациите на непознати и считани за загубени творби имат приносно значение за изследователското поле. Включването на новопридобитото по този начин познание в учебната ми работа е практическо усилие за формиране на нови предизвикателства пред бъдещите филолози.

Пловдив

Изготвил:

04.06.2018

гл. ас. д-р Младен Влашки